

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Dukesa a členov senátu JUDr. Juraja Semana, JUDr. Margity Fridovej, JUDr. Jany Zemaníkovej a JUDr. Anny Markovej, v právnej veci žalobkyne **A.P., bývajúcej v L.X.**, zastúpenej JUDr. M.K, N., Š.X., proti žalovanému **JUDr. V.M, Z., K.X.**, správcovi konkurznej podstaty úpadcu A. – f., s.r.o. v konkurze, L., o určenie pohľadávky na oddelené uspokojenie, ktorá sa viedla na Okresnom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 55 Cbi 13/2004, na dovolanie žalobkyne proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. februára 2006 č. k. 3Obo 41/2005–54, rozhodol

t a k t o :

Dovolanie žalobkyne **z a m i e t a .**

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa rozsudkom z 27. októbra 2004 vyhovel žalobe a rozhodol, že pohľadávka žalobkyne vo výške 31 281 688 Sk je pohľadávkou na oddelené uspokojenie a žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania 3 000,– Sk. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobkyňa svoj nárok doložila právoplatným a vykonateľným

rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 3 C 591/98 z 9. apríla 1999. Z prihlášky pohľadávky žalobkyne vyplýva, že pohľadávka vo výške 31 281 688,- Sk bola prihlásená ako pohľadávka IV. triedy s právom na oddelené uspokojenie. Pohľadávka je zabezpečená obmedzením prevodu nehnuteľností zapísaným v katastri nehnuteľností pre katastrálne územie H. na LV č. X. a katastrálne územie D. na LV č. X. Na základe záznamov v týchto listoch vlastníctva súd prvého stupňa konštatoval, že pohľadávka žalobkyne je zabezpečená obmedzením prevodu nehnuteľností, v dôsledku čoho jej vzniklo právo na oddelené uspokojenie podľa § 28 zák. č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, na odvolanie žalovaného rozsudkom z 23. februára 2006 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a žalobu zamietol. V rozhodnutí uviedol, že žalobkyňa existenciu obmedzenia prevodu nehnuteľností, či záložného práva, dokladala výpisom z listu vlastníctva č. X. z 18. apríla 2000, podľa ktorého je úpadca vlastníkom pozemkov nachádzajúcich sa v katastrálnom území H. Na strane tiarch a v poznámkach výpisu sú uvedené uznesenia súdov o nariadení predbežných opatrení podľa § 74 O.s.p. a upovedomenie o vykonaní exekúcie vydané podľa § 47 zákona č. 233/1995 Z.z., na základe ktorých bol úpadcovi uložený zákaz dispozície s uvedenými nehnuteľnosťami. Z výpisu z listu vlastníctva č. X. vydaného 5. apríla 2000 vyplýva, že úpadca je vlastníkom v ňom uvedených pozemkov nachádzajúcich sa v katastrálnom území D. Aj v tomto výpise, rovnako ako v prvom prípade, sa pri ťarchách a v poznámkach citujú tie isté rozhodnutia o nariadení predbežného opatrenia a upovedomenia o vykonaní exekúcie, na základe ktorých bolo úpadcovi zakázané disponovať s predmetnými nehnuteľnosťami. Veritelia pohľadávok, ktoré boli zabezpečené záložným právom, alebo zádržným právom, alebo obmedzením prevodu nehnuteľností, alebo zabezpečovacím prevodom práva (oddelení veritelia), majú právo, aby ich pohľadávka bola uspokojená z výtťažku predaja majetku, ktorým bola zabezpečená podľa poradia vzniku práva na oddelené uspokojenie. Oddelenými veriteľmi sú preto iba tí konkurzní veritelia, ktorí majú svoje pohľadávky zabezpečené záložným právom, zádržným právom, obmedzením prevodu nehnuteľností, alebo zabezpečovacím prevodom práva, pričom zabezpečenie záväzku vzniklo platne podľa hmotného práva. Vznik práva obmedzenia prevodu nehnuteľností upravuje § 58 Obč. zák. v znení do 31. decembra 1991 a § 874 Obč. zák. v platnom znení a vznik záložného práva upravuje § 151a Obč. zák. Rozhodnutie o nariadení predbežného opatrenia a upovedomenie o začatí exekúcie sú opatrenia, podmienky vydania ktorých upravuje O.s.p. a Exekučný poriadok.

Rozsudok odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť 28. marca 2006.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. V dovolaní uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. V čase prihlásenia pohľadávky mala pohľadávku, ktorá bola zabezpečená záložným alebo zádržným právom, prípadne obmedzením prevodu nehnuteľností, ktoré jej pri speňažení dáva právo, aby jej pohľadávka bola uspokojená z výťažku predaja vecí, na ktorých záložné alebo zádržné právo viazne. Z uvedených dôvodov navrhla napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O.s.p.), po zistení, že dovolanie je prípustné (§ 239 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu stanovenom v § 242 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

Zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v § 28 ods. 1 definuje okruh veriteľov, ktorí majú právo na uspokojenie pohľadávky oddelene od ostatných veriteľov. Sú to veritelia, ktorých pohľadávka je zabezpečená niektorým z tam vymenovaných zabezpečovacích prostriedkov. Toto právo majú veritelia pohľadávok, ktoré sú zabezpečené záložným právom, zádržným právom, obmedzením prevodu nehnuteľností, alebo zabezpečovacím prevodom práva. Právo na oddelené uspokojenie ich uprednostňuje tým, že majú právo, aby bola ich pohľadávka uspokojená z výťažku predaja majetku, ktorým bola zabezpečená.

Žalobkyňa v žalobe uvádza, že jej pohľadávka je zabezpečená záložným právom na nehnuteľnosti, ktoré patria úpadcovi. Na preukázanie svojho tvrdenia predložila výpisy z listov vlastníctva (č. X. a č. X.). Na žiadnom z nich však záložné právo zapísané nie je a ani súd prvého stupňa pri rozhodovaní nevychádzal z existencie záložného práva. Nevyplýva z nich ani zabezpečenie zabezpečovacím prevodom práva a žalobkyňa ani netvrdila, že pohľadávka je takto zabezpečená. Do úvahy neprichádza ani zabezpečenie spornej pohľadávky zádržným právom, keďže toto zabezpečovacie právo môže vzniknúť len k hnutelnej veci (§ 151s Obč. zák.).

Súd prvého stupňa pri rozhodovaní dospel k záveru, že pohľadávka žalobkyne je zabezpečená obmedzením prevodu nehnuteľností. Vychádzal pritom zo skutočnosti, že na oboch listoch vlastníctva sú poznámky, podľa ktorých súdy vydali predbežné opatrenia, ktorými zakázali vlastníčkovi, na liste vlastníctva zapísaných nehnuteľností, ich scudziť, založiť, alebo s nimi inak nakladať. Na oboch listoch vlastníctva je zapísaná aj poznámka o upovedomení o vykonaní exekúcie predajom nehnuteľností s tým, že sa vlastníčkovi zakazuje previesť nehnuteľnosť na iného, alebo ju zaťažiť.

Je pochybné, že dôsledkom predbežného opatrenia podľa § 76 ods. 1 písm. e/ O.s.p., i zákazu exekútora podľa § 47 ods. 1 písm. b/ Exekučného poriadku (zákon č. 233/1995 Z.z.) je obmedzenie práva vlastníka disponovať s majetkom, ktorého sa predbežné opatrenie, alebo exekúcia týka. Ide o obmedzenie dispozície na základe procesných predpisov, ktoré má základ v procesnom práve a ktoré má zabrániť zmareniu, alebo ohrozeniu núteného výkonu súdneho, alebo iného rozhodnutia.

V § 28 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní sú vymenované zabezpečovacie inštitúty, ktoré dávajú pohľadávkam charakter pohľadávok s právom na oddelené uspokojenie. Ide o konkrétne vecnoprávne zabezpečovacie prostriedky presne definované a upravené v hmotnoprávnom predpise. Okrem záložného práva (§ 151a a nasl. Obč. zák.) a zádržného práva (§ 151s a nasl. Obč. zák.) a zabezpečovacieho prevodu práva (§ 553 Obč. zák.), je to aj obmedzenie prevodu nehnuteľností. Zo systematického členenia je zrejmé, že sa za obmedzenie prevodu nehnuteľností nepovažuje akýkoľvek stav faktického, alebo právneho obmedzenia možnosti disponovať s nehnuteľnosťou, ako dôsledok iných skutočností, ale zabezpečenie presne definovaným zabezpečovacím úkonom. Obmedzenie prevodu nehnuteľností upravoval Občiansky zákonník v § 58, ako samostatný zabezpečovací inštitút (v tom čase ako jediný inštitút, ktorý mal aspoň čiastočne nahradzovať funkciu záložného práva). Ku vzniku sa vyžadovala registrácia zmluvy na štátnom notárstve. Obmedzenie prevodu nehnuteľností bolo s účinnosťou od 1. januára 1992 z Občianskeho zákonníka vypustené (zák. č. 509/1991 Zb.). Podľa prechodného ustanovenia (§ 874) však práva a povinnosti z obmedzenia prevodu nehnuteľností, ktoré vzniklo pred 1. januárom 1992, zostávajú zachované a naďalej sa riadia dovtedajšou právnou úpravou. Žiada sa poznamenať,

že inštitút s rovnakým názvom a obdobným obsahom upravoval v § 248 aj Zákonník práce a slúžil na zabezpečenie práva organizácie na náhradu škody spôsobenej pracovníkom.

Z obsahu spisu je zrejmé, že pohľadávka žalobkyne uvedeným zabezpečovacím prostriedkom zabezpečená nebola (tento spôsob zabezpečenia mohol vzniknúť len do 31. decembra 1991). Správny je záver odvolacieho súdu, že žalobkyňou prihlásená pohľadávka nie je zabezpečená spôsobom, ktorý by jej dával privilegované postavenie pohľadávky s právom na oddelené uspokojenie. Z uvedených dôvodov považoval dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne správne a dovolanie žalobcu za neopodstatnené. Dovolanie preto podľa § 243b ods. 1 v spojení s ustanovením § 243i ods. 2 O.s.p. zamietol.

V dovolacom konaní mal žalovaný úspech. Má preto právo na náhradu trov dovolacieho konania podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1, § 243b ods. 4 a § 243i ods. 2 O.s.p. V dovolacom konaní mu trovy nevznikli, preto mu dovolací súd náhradu nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. júla 2008

JUDr. Peter Dukes, v. r.

predseda senátu